

Sukupuolinäkökulma tulosohjauksessa

13.5.2013

Tasa-arvolaki edellyttää, että viranomainen edistää miesten ja naisten välistä tasa-arvoa suunnitelmallisesti. Tulosohjauksella ministeriöt voivat ohjata myös hallinnonalansa virastoja ja laitoksia tässä työssä. Ministeriö voi edellyttää sukupuolinäkökulmaa myös toimintakertomus-kannanotoissaan. Tavoitteena on, että esimerkiksi tutkimuslaitokset tuottavat ihmisiin kohdistuvat tiedot sukupuolen mukaan eriteltyinä. Ministeriö voi kannustaa kaikkia yhteistyökumppaneitaan sukupuolinäkökulman huomioon ottamiseen, vaikka varsinaista tulosohjaussuhdetta ei olisikaan.

Kun sukupuolinäkökulma on mukana keskeisissä toiminnoissa järjestelmällisesti, voidaan toteuttaa tietoista tasa-arvon edistämiseen tähtäävää hallintoa ja politiikkaa sekä ehkäistä välitöntä ja välillistä syrjintää.

Kokonaisvastuu tasa-arvon edistämisestä suunnittelun ja ohjauksen prosesseissa on johdolla ja vastuuvälittäjillä. Ministeriön toiminnallinen tasa-arvotyöryhmä voi olla avuksi suunnittelutyössä.

Tasa-arvon edistäminen

Sukupuolten välinen tasa-arvo on suomalaisen yhteiskunnan keskeinen arvo ja tavoite. Tavoitteen eteen tehdään aktiivisesti työtä tasa-arvopolitiikan toimenpitein. Sen saavuttaminen edellyttää kuitenkin sukupuolinäkökulman huomioon ottamista kaikkien yhteiskunnallisten asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa, kaikilla hallinnonaloilla. Sukupuolinäkökulmasta on hyötyä paitsi tasa-arvon, myös tuottavuuden ja ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

Syrjinnän poistaminen

Sukupuolinäkökulman huomioon ottaminen valmistelussa ja päätöksenteossa vähentää sukupuoleen perustuvaa syrjintää yhteiskunnassamme. Tasa-arvolaissa kielletään sekä välitön että välillinen sukupuoleen perustuva syrjintä. Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan näennäisen neutraalia käytäntöä, lainsäädäntöä tai muuta toimenpidettä, joka käytännössä asettaa naiset ja miehet eriarvoiseen asemaan. Sukupuolinäkökulman avulla pyritään tunnistamaan myös nämä välilliset vaikutukset. Ihminen saattaa joutua syrjityksi sukupuolen lisäksi myös esimerkiksi iän, alkuperän, kielen, uskonnon, terveydentilan tai seksuaalisen suuntautumisen perusteella. Hän voi tulla syrjityksi yhtäaikaisesti monella eri perusteella tai eri perusteilla eri tilanteissa. Välttämättä yksi tekijä ei edes yksinään selitä syrjinnän olemassaoloa. Syrjinnän poistamiseksi tarvitaan siten sukupuolen ohella usein myös muiden henkilöön liittyvien tekijöiden tarkastelua.

Tulosopimuksissa huomioitavaa:

- sukupuolinäkökulman integrointi toimintoihin ei tapahdu itsestään, se pitää suunnitella ja toteuttaa (päätetään, vastuutetaan, seurataan)
- asetetaan konkreettiset tasa-arvon edistämisen tavoitteet ja seurantaindikaattorit
- eritellään ihmisiä koskevat tilastot ja tunnusluvut sukupuolen mukaan ja hyödynnetään tietoa toiminnassa
- voidaan aloittaa valitsemalla pilottihankkeita tai kokonaisuuksia, joissa sukupuolinäkökulma valtavirtaistetaan

Huomio: organisaatiolla on vastuu myös henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta, lisätietoja: tasa-arvo.fi/edistaminen/tyoelamassa

Sukupuolinäkökulma tulosohjauksessa

13.5.2013

Esimerkkejä käytännöstä:

STM:n hallinnonalan tulossopimuksissa:

1. Yleistavoitteet: *Strategisissa hankkeissa toteutetaan sukupuolivaikutusten arviointi.*

3. Toiminnallinen tuloksellisuus
*Koko hallinnonalalle asetettu yhteinen tavoite:
sukupuolten välisen tasa-arvon suunnitelmallinen edistäminen*

3.1. Toiminnallinen tehokkuus
tulostavoite 2013:

- *[Virasto] on kartoittanut keskeiset hankkeensa sukupuolinäkökulmasta ja laatinut tavoitteita sukupuolinäkökulman huomioon ottamiseksi niiden toteutuksessa.*

toiminnallinen tavoite 2015:

- *[Virasto] on edistänyt naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä tukenut ministeriön työtä sukupuolinäkökulman valtavirtaistamiseksi.*

Aluehallintovirastojen (AVIt) strategisissa tulossopimuksissa 2012-2015:

*Aluehallintovirasto on jatkanut tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-
näkökulman valtavirtaistamista toiminnan sisältökysymyksissä*

LSSAVIlla lisäksi:

*Aluehallintovirasto on koonnut tunnistetut osa-alueet
aluehallintovirastojen yhteiseksi valtavirtaistamissuunnitelmaksi (2013)*

Lisätietoja:

- STM:n tulosohjaus: Siru Nylén-Karo, STM
- AVIen tulosohjauksen kehittämistyö: Marja-Riitta Vest, LSSAVI
- Hallituksen valtavirtaistamistoimet: Teemu Tallberg, STM

www.stm.fi/tasa-arvo/sukupuolisilmalasin